TREĆI SASTANAK „STRUKTURISANOG DIJALOGA O PRAVOSUĐU IZMEĐU EVROPSKE UNIJE I BOSNE I HERCEGOVINE”
(Mostar, Bosna i Hercegovina, 05.-06. 07.2012. godine)

PREPORUKE EVROPSKE KOMISIJE

Po pitanju statističkih pokazatelja i primijenjenih kriterija za prenošenje predmeta istrage ratnih zločina sa državne u nadležnost entiteta i Brčko distrikta, Evropska komisija:

- pozdravlja usaglašeno tumačenje objektivnih kriterija između Suda i Tužilaštva BiH, konstatovanog i od strane Nadzornog tijela za provođenje Državne strategije za procesuiranje predmeta ratnih zločina (dalje: Nadzorno tijelo), što je dovelo do povećanja broja prenesenih predmeta ratnih zločina sa državne u nadležnost entiteta i Brčko distrikta,
- podsjeća na važnost nastavka procesa prenošenja predmeta zadržavajući karakterizirane objektivne i potpuno transparentne kriterije,
- traži od nadležnih organa na svim nivoima vlasti da obezbijede finansijske i kadrovske resurse potrebne za adekvatno i blagovremeno vođenje istraga i procesuiranja predmeta ratnih zločina. U tom pogledu, bez obzira na predviđenu finansijsku pomoć Evropske unije, prioritet treba dati popunjavanju sistematizovanih radnih mjesta u sveukupnoj mreži sudova i tužilaštava.

Po pitanju jednakosti građana pred zakonom prilikom primjene krivičnih zakona u predmetima ratnih zločina, Evropska komisija:

- pozdravlja početne stručne rasprave po ovom pitanju pokrenute u okviru Nadzornog tijela,
- ponavlja potrebu za potpunim poštivanjem principa jednakosti građana pred zakonom i osnovnih principa krivičnog prava na način da se maksimalno otvori mogućnost za harmoniziranu primjenu krivičnih zakona u predmetima ratnih zločina putem održavanja periodičnih pravosudnih konsultacija na visokom nivou,
- traži od Visokog sudskog i tužilačkog vijeća (VSTV) da istraži i preporuči moguće varijante institucionalnog formata za redovne konsultacije između najviših sudskih instanci po pitanju harmonizacije sudske prakse. Takav format bi takođe mogao biti proširen na druge oblasti sudske prakse, van okvira ratnih zločina, u skladu sa odgovarajućim zaključcima iz mišljenja Venecijanske komisije o pravnoj sigurnosti i nezavisnosti pravosuđa, usvojenog 16.06.2012. godine, broj 648/2011 (dalje: mišljenje Venecijanske komisije).

Po pitanju provođenja Državne strategije za rješavanje predmeta ratnih zločina i regionalne saradnje, Evropska komisija:

- izražava žaljenje što Protokol o razmjeni informacija i dokaza u predmetima ratnih zločina između Tužilaštva BiH i Tužilaštva za ratne zločine Republike Srbije još nije potpisan,
- ponavlja da je zaključivanje takvog protokola temeljni korak kako bi se izbjegla nekažnjivost, imajući u vidu nepostojanje pravnog režima ekstradicije za predmete ratnih zločina između BiH i susjednih zemalja,
- očekuje da se hitno prevaziđe zastoj po tom pitanju tako da se Tužilaštvu BiH omogući potpisivanje Protokola,
- pozdravlja nedavno učinjen napredak u pregovorima o sporazumima o ekstradiciji sa susjednim zemljama i očekuje stupanje na snagu tih sporazuma do narednog sastanaka Strukturisanog dijaloga,
- pozdravlja hapšenje Radovana Stankovića od 21.01.2012. godine i ponavlja da sve agencije za provođenje zakona moraju uložiti ozbiljne napore na lociranju svih preostalih bjegunaca.

Po pitanju zakonodavnog okvira za zaštitu svjedoka i mehanizama podrške za njegovo provođenje, Evropska komisija:

- izražava zabrinutost zbog kašnjenja u izradi i daljem usvajanju Zakona o programu zaštite svjedoka BiH,
- očekuje da prijedlog Zakona o zaštiti svjedoka BiH bude upućen u parlamentarnu proceduru do slijedećeg sastanka Strukturisanog dijaloga.

Po pitanju reforme pravosudnih institucija u BiH i uspostavljanja Apelacionog suda BiH, Evropska komisija:

- ponavlja da Ministarstvo pravde BiH mora privesti kraju izradu zakonodavnog okvira neophodnog za osnivanje odvojenog Apelacionog suda BiH uzimajući pri tom u obzir odgovarajuće zaključke iz mišljenja Venecijanske komisije.

Po pitanju koordinacije nadležnosti među različitim sudskim instancama svih nivoa u BiH, Evropska komisija:

- pozdravlja napore u iznalaženju konsenzusa unutar struke o potrebi dalje objektivizacije parametara koji regulišu nadležnost Suda BiH u slučaju krivičnih djela propisanih entitetskim krivičnim zakonima, odnosno krivičnim zakonom Brčko distrikta,
- očekuje da Ministarstvo pravde BiH predloži zakonodavna rješenja uzimajući u obzir zaključke utvrđene tokom procesa koordinacije koji je vodilo VSTV o članu 7.2 Zakona o Sudu BiH,
- podstiče sve nadležne organe vlasti da nastave rad u smjeru dalje harmonizacije zakonā o parničnom postupku.

Po pitanju neriješenih starih predmeta, Evropska komisija:

- konstatuje da su učinjeni određeni koraci na rješavanju pitanja starih predmeta i traži prioritetno usvajanje svih mjera koje su predmetom pokrenutih procedura,
- hitno poziva nadležne da se svi nacrti zakona u proceduri usvoje bez odlaganja, naročito zakoni o izvršnom postupku koji utiču na rješavanje komunalnih predmeta, kao i zakonodavstvo o nasljeđivanju,
- izražava žaljenje što uvođenje sudske i vansudske medijacije još uvijek kasni i poziva sve nivoe vlasti da predlože procjenu izgleda za uvođenje medijacije, koja će biti zasnovana na evropskim standardima i najboljoj regionalnoj praksi.

Po pitanju konsolidacije funkcija VSTV-a, uključujući izmjene relevantnog zakona u skladu sa evropskim standardima, Evropska komisija:

- ponavlja svoju podršku integritetu VSTV-a i temeljnoj ulozi koju ono ima u učvršćivanju vladavine prava u BiH,
- očekuje da Ministarstvo pravde BiH izradi nacrt izmjena i dopuna Zakona o VSTV-u, uzimajući u obzir doprinos VSTV-a tom procesu i prijedloge iz mišljenja Venecijanske komisije.

Po pitanju zakonodavstva u oblasti besplatne pravne pomoći, Evropska komisija:

- pozdravlja prijedlog Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći BiH kojim se uvodi minimum standarda neophodnih za usklađivanje zakona sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima,
- hitno poziva Ministarstvo pravde BiH da osigura što širu moguću podršku prijedlogu zakona u parlamentarnoj proceduri, uključujući i amandmansko djelovanje ako bude potrebno,
- podsjeća sve nadležne organe vlasti na važnost njihovog garantiranja besplatne pravne pomoći svim građanima na temelju jednakih standarda, koja se pruža kroz profesionalan, kompetentan i odgovoran sistem i poziva one organe vlasti koji nisu usvojili vlastito zakonodavstvo o besplatnoj pravnoj pomoći da to učine.

Po pitanju punog usklađivanja Zakona o sudovima Republike Srpske (RS) sa odgovarajućim preporukama VSTV-a, Evropska komisija:

- konstatuje postojanje dogovora na visokom nivou o usklađivanju Zakona o sudovima RS sa Zakonom o VSTV-u,
- konstatuje sa zabrinutošću da takav dogovor nije pretočen u odgovarajuće izmjene i dopune zakona i da komunikacija između Ministarstva pravde RS i VSTV-a nije urodila plodom,
- poziva VSTV i Ministarstvo pravde RS da bez daljih kašnjenja zajedno definišu konkretan zakonski tekst koji odražava njihov dogovor u načelu i koji će Ministarstvo pravde RS izraditi u formi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima RS.

Po pitanju Zakona o tužilaštvima u Federaciji BiH, Evropska komisija:

- izražava žaljenje usljed nedostatka napretka u vezi sa usvajanjem Zakona o tužilaštvima u Federaciji BiH, za što se Federalno ministarstvo pravde obavezalo pokrenuti proceduru do 17.02.2012. godine. Stoga poziva na neodložan politički angažman i konstruktivnu koordinaciju između federalnih i kantonalnih vlasti kako bi se ovaj zakon uputio u parlamentarnu proceduru bez kašnjenja.

Po pitanju Zakona o izvršenju krivičnih sankcija u Federaciji BiH, Evropska komisija:

- poziva Federalno ministarstvo pravde da ispuni svoje ranije preuzete obaveze i uputi nacrt zakona u parlamentarnu proceduru.

Po pitanju profesionalizma u sektoru pravde, Evropska komisija:

- pozdravlja usvajanje od strane VSTV-a novog pravilnika o orijentacionim mjerilima za rad sudija i prima k znanju dobre rezultate u njegovoj dosadašnjoj primjeni,
- hitno poziva sve predsjednike sudova da počnu sa primjenom novog pravilnika bez odlaganja, te da sve sudije na cijelom prostoru BiH u potpunosti poštuju njegove odredbe. Daje podršku prijedlogu da se takođe izrade i orijentaciona mjerila za rad tužilaca,
- poziva VSTV da nastavi ulagati napore na iznalaženju načina za jačanje mobilnosti unutar sektora i na daljoj reformi postupaka za pristup karijerama u pravosuđu, što je takođe predloženo u mišljenju Venecijanske komisije.

Po pitanju finansiranja sektora pravde, a naročito smanjenja fragmentiranosti budžeta, Evropska komisija:

- podsjeća da je potrebno obezbijediti konkretna finansijska sredstva za očuvanje nezavisnosti, efikasnosti, nepristrasnosti, odgovornosti i profesionalnosti pravosudnih institucija,
- podržava napore za smanjenjem fragmentiranosti budžeta, naročito u Federaciji BiH, u skladu sa odgovarajućom preporukom iz mišljenja Venecijanske komisije i očekuje da sve federalne i kantonalne pravosudne, izvršne i zakonodavne vlasti budu adekvatno uključene u proces konsultacija kojim koordiniraju po tom pitanju VSTV i Ministarstvo pravde BiH.

Po pitanju podrške Evropske unije sektoru pravde u BiH, naročito putem planiranja IPA sredstava za 2012.-2013. godinu, Evropska komisija:

- poziva sve zainteresovane da održe pozitivan angažman do okončanja procesa programiranja sredstava,
- ponovo ističe da konstruktivan angažman u programiranju IPA sredstava je ključni element za uspjeh u Strukturisanom dijalogu i podvlači važnost koju programiranje pridaje neriješenim predmetima ratnih zločina, kao i poboljšanju infrastrukture sa ciljem povećanja efikasnosti pravosudnih institucija,

- konstatuje da je Nadzorno tijelo sačinilo procjenu potreba za sva odgovarajuća tužilaštva i sudove. Redovno ažuriranje potreba (uključujući i potrebe za kapacitete u vođenju istrage, kao i za mehanizme zaštite i podrške svjedocima) će se uzeti u obzir prilikom provođenja programa,
- potvrđuje kontinuiranu podršku smanjenju neriješenih starih predmeta kroz korištenje IPA sredstava, naročito putem jačanja upotrebe informacionih i komunikacijskih tehnologija u sudovima i tužilaštvima.

Po pitanju osnivanja Državnog zatvora visoke sigurnosti, Specijalne bolnice za forenzičku psihijatriju i fizičkom razdvajanju Suda i Tužilaštva BiH, Evropska komisija:

- izražava zabrinutost povodom stalnih kašnjenja u raspisivanju tendera i zaključenja ugovora u vezi sa Državnim zatvorom visoke sigurnosti i očekuje od Ministarstva pravde BiH da podigne nivo svoje uključenosti u podršci ovom projektu kroz vodeću ulogu u Upravnom odboru i tako što će osigurati da se jedinicom za provođenje projekta upravlja na adekvatan i profesionalan način,
- poziva nadležne da dovrše sve planirane pripremne aktivnosti kako bi Psihijatrijska bolnica na Sokocu počela s radom,
- podržava zaključak Vlade Federacije BiH u vezi izmještanja specijalne jedinice Federalnog MUP-a iz zgrade u kojoj bi trebalo da bude smješteno Tužilaštvo BiH i očekuje da se proces izmještanja završi do novembra 2012. godine. Nadalje, poziva Državno pravobranilaštvo BiH da okonča proces upisa nekretnine u vlasništvo Službe za zajedničke poslove BiH, a Vijeće ministara BiH da potvrdi raspoloživost sredstava već ranije odobrenih za tu namjenu.

Po pitanju postupanja sa posebno osjetljivim licima u kontekstu izvršenja krivičnih sankcija, Evropska komisija:

- poziva ministarstva pravde da obezbjede usvajanje usklađenih zakona o, i u vezi sa maloljetničkom pravdom, a naročito usvajanje *"Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku"* u Federaciji BiH s pratećim podzakonskim aktima,
- nadalje, zagovara jačanje stručnih i institucionalnih kapaciteta u oblasti maloljetničke pravde u BiH kako bi se stvorile garancije i uslovi da postupanje sa maloljetnicima u pritvoru ili tokom izdržavanja kazne zatvora bude u potpunosti u skladu sa međunarodnim i domaćim standardima i propisima.

Po pitanju pratećih aktivnosti sa trećeg sastanka Strukturisanog dijaloga, Evropska komisija:

- pohvaljuje rad Venecijanske komisije koji je rezultirao usvajanjem mišljenja na 91. plenarnom zasjedanju 15 i 16.06.2012. godine. Očekuje da će svi nadležni organi vlasti uzeti u razmatranje detaljno obrazložene ocjene stručnjaka koje su dostavljene po nekoliko ključnih tema u mišljenju,
- podsjeća da je prilikom otvaranja Strukturisanog dijaloga postignut visok stepen konsenzusa, na osnovu kojeg izmjene i dopune ključnih zakona u oblasti pravosuđa neće biti upućivane u proceduru bez prethodne koordinacije sa Evropskom unijom i konsultacija unutar BiH kako bi se osigurala dosljednost sa ukupnom strukturom i zahtjevima iz procesa pristupanja Evropskoj uniji,
- naročito po pitanju domaćih konsultacija, podsjeća sve strane u BiH na važnost visokog stepena koordinacije i konsultacije između odgovarajućih nivoa vlasti u procesu izrade zakona, kako bi obezbijedili da zakonodavstvo poštuje sistemska rješenja i odgovori na sve potrebe.